

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Negyedévre . . . 1 50 >

Helyben na. noz kardva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Videkre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítését vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 10.

Bécs ítélete.

Még csak 18 osztrák mandátum sorsa ismeretes, már is annyira siránkoznak a magyar liberális lapok, mintha legalább is a magyar liberalizmus felett húzták volna meg a halálharangot. Nemcsak a vidéki kormánypárti lapoknak a központi sajtóirodából diktált cikkei jajgatnak az osztrák liberálisoknak megérdemlett bukásán, hanem a »Pester Lloyd« is vezércikkben énekl el a búcsuztatót felette és támadja nemcsak a klerikalizmust, antiszemizmust és reakciót, hanem támadja a Badeni-kormányt is, mely a klerikálisokra és a lengyelekre támaszkodva megszerzi magának a többséget s azért mit sem törődik a liberálisok csúfos kudarcával, nem is tesz semmit azok megmentésére, sőt — titokban inkább a klerikálisokat támogatja.

Legjobban az fáj a magyar liberális »közvélemény«-nek, hogy a tegnapi, valószínűsége után alig marad hirmondó a liberális pártból és az új parlament nagyon fog hasonlítani a belgiumihoz, amelyben csak klerikálisok és szocialisták állanak szemben egymással.

Mi — éppen a tegnapi választás után nem hisszük, hogy a szociáldemokraták jelentékenyebb pártot tudjanak bevinni az osztrák parlamentbe. Ahol a szocializ-

mussal jól szervezett keresztény párt veszi fel a küzdelmet, ott nem tud a mindent pusztulással fenyegető szocialista irány diadalra jutni. Az osztrák liberálisok végső elkeseredésükben megtették azt is, hogy *formálisan szövetkeztek a szocialistákkal* és még így is 25,000 szavazattal maradtak kisebbségben. A német centrum és az osztrák keresztény-szocialis párt kitartó küzdelme és fényes győzelme minden argumentumnál jobban bizonyítja, hogy a katholicizmus a legerősebb ellensége a rettegett rémnak, a szocializmusnak. A liberalizmus pedig hol döntő küzdelemre kerül a sor, mindenütt gyengének bizonyul. Mert a proviziók, sápok, privilégiumok és concessiók, amelyekből a liberális tábor erőit meríti, csak az azokból élősködő lovagoknak imponálnak, a népet azonban hidegen hagyják.

A ker. szocialis pártot még most is úgy akarják feltüntetni a liberálisok, mint a csöcselék pártját. Igaz, hogy a kereszténység legjobban megvalósította az egyenlőség nagy eszméjét. Azt a három keresztet, akiket tegnap választottak meg Bécsben, éppen olyan embereknek nézi, mint a több vagyonnal vagy nagyobb intelligenciával bíró polgártársakat. De a tegnapi nap arról is bizonyosságot tett, hogy a nép minden rétegében hódít a keresztény szellem. Az egyszerű iparos polgárokkal együtt szavazott a bibornok-érsek

és velük szavaztak a schönbrunni udvarnak hivatalnokai.

Az osztrák választásokat illetőleg az a nagy kérdés reánk nézve: meg lesz-e Badeni miniszterelnöknek a többsége a kvóta felemeléséhez? Erre a hivatalos lapok is azt vallják egyértelműleg, hogy igenis meg lesz. A »Pester Lloyd« ugyan hetvenedik, hogy ilyen legényektől, mint amilyenekből az új parlament többsége fog állani s akikkel a magyar liberálisok nem árulnak egy gyékényen, még a — felemelt kvótát sem fogadják el ajándék gyanánt; — de sajnos, nem kell tartani e fenyegetés megvalósításától. Magyar szempontból különben egyre megy akár a keresztény-szocialisták, akár a liberálisok kerülnek is felszínre. Láttuk tavaly, hogy Suess és Szeponovszky nagy liberális létükre 43-as kvótát követeltek, Lueger pedig vasárnap jelentette ki, hogy ők 35-ös kvótával is megelégednek.

Sajnos, hogy akármilyen párt kerüljön is odaát uralomra, nekünk nincs más szerepünk, mint — — engedni és fizetni.

Komédia.

Morzsányi Károly az Erzsébetváros »új« képviselő jelöltjének nincsenek olyan rózsás kilátásai a megválasztásra mint azt eleintén hitték. Az elfordulást főképp az okozta, hogy még a szabadelvű lapok is igen vehemensen támadják újból a proviziós fiskalist, mi a liberális választók nagy részét vissza fogja tar-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Korán.

Írta: PRIGL OLGA.

Egyszer láttam életemben pillangót haldokolni. Halványsárga, egypettyű, közönséges kis lepkét, melyet a januári napfény csalt elő, — azután meg ott hagyott. Hogy vergődött, hogy reszkett szegény, a gyöngy, dermedt szárnyaival erőltlenül csapkodva maga körül. . .

Önkénytelenül eszembe jutott róla a kicsi Lányi Hedvig. Hogy az eszmetársítás rokonkapcsai igen messzire esnek egymástól, de hát már csak elmondom azt a történetet.

Együtt voltunk velők Balatonfüreden s szörnyen jóba jöttünk. De meg a kicsi Lányi Hedviget lehetetlen is volt meg nem szeretni. Becézgette őt a fürdő közönség, az öreg Sághezredestől kezdve egészen a vékony pénzű újságíróig, kinek a legutóbbi novelláiban szerfölt sűrűn szerepeltek a »Hedvigék.« Pedig határozottan nem lehetett szép leánynak mondani. Kicsi, csaknem tulságosan kicsi alak, vézna, törékeny, mint egy baba, az arczszíne halavány, — csak a nagy barna szeme mutatott rajta meg a két vastag hajfonat, mely egészen leért a sarkáig. Volt valami azonban a modorában, mely olyan ellenállhatatlan

vonzóvá tudta tenni, hogy öreg, fiatal bolondult utána.

Egyszer Tihanyra készültünk be. A társaság a kúr-szalomba gyűlt, s már épen indulni akartunk, mikor a szemközti asztalról magas, elegáns tartású úri ember kelt föl s odalépve közénk bemutatta magát. Valami Waldstein, — Poroszországból. Két napja van, — úgy mond Füreden s szeretné a nevezetességeket megtekinteni. Fogadnánk társul kompániánkba.

Szívesen engedtünk a kérésének. Szinpatikus arcú szép szőke férfi volt, s a hangja is rendkívül megnyerő, határozott.

A társaság azután a kocsikon úgy oszlott meg, hogy a kicsi Hedvig ép Waldsteinnal került együvé. Hedvig kényelmesen befészkelte magát a hátsó ülés párnáiba, Waldstein szembe ült vele. A leány félig becsukott pillái alól nézte a férfit. Mellette ülő anyja s barát-nője élénk diskurzust folytattak egymással, — a kocsik halkan dübörgött a kavicsos országúton.

Waldstein angolul szólította meg a leányt. Hedvig hibátlanul beszélt e nyelven: az anyja nyelvmesternő volt, s ő is ugyaszólván hajlammal birt a nyelv elsajátítására. A férfi nővel érdeklődéssel figyelt Hedvigre, ki a balatoni regéket mondta el neki, a hableányok, vízi manók, zöldszakálu szörnyetekek bűbajos történetét.

Csupa lélek volt az arca. Halaványsága szinte perzsel, lelkesültségében arc-

színe hasonlított az izzó platinához, mely a tűzben neki fehéredik.

Beértünk Tihanyra. Komoran, méltóságtelejesen feketélt a sokszázados templom tömör magas tornyaival — élő emlékezete elmúlt időknak. A hatalmas boltívek tompán adták vissza lépteink zaját, alattunk a kriptá kongott.

Hedvig ábrándosan támaszkodott a padso-rokhoz, s mikor kijöttünk a templomból, a fülemben sugta:

— Ugy érzem, mintha meg kellene halnom . . .

Elmosolyogtam magamat. Ő bátyadtan nézett vissza rám.

— Majd meglátod, — mondta halkan.

Két, három hét telt el, a fürdőszezon végéhez közeledtünk. A vendégek nagyrésze elutazott, mi, Lányiék, néhány katonatiszt csatlád, s a szép Waldstein, — képeztük a közönséget. Waldstein elmaradhatatlan, hűséges udvarlójává szegődött Hedvignek, egymásnak szánta őket mindenki.

Hiszen olyan szép is az, mikor két szerető lélek egymásra talál. . .

Óriási virágokrévét kapott Hedvig a Waldstein elutazása napján, nos a hogy egy fél órával később találkoztam a leánynyal, — az csak hirtelen megfogta a kezemet, fátyolozott lekintettel ismételtelte azt a mit a tihany! kiránduláson:

— Ugy érzem, mintha meg kellene halnom . . .

tani a választástól, különösen pedig azóta, hogy megtudták, miszerint maga Báró Podmaniczky Frigyes a szabadelvű párt elnöke szőlította fel Morzsányit, hogy haladéktalanul lépjen ki a kormánypárti clubból, továbbá, hogy a főváros központi bizottsága, (a Haberhauer Vaszileries féle párt, mely a Morzsányi lakomán a főúntető szerepet vitte) most ugyan ezt az embert Helta Ferenczet küldte ki választási elnöknek, ki Morzsányinak ellensége.

Parlamenti körökben Morzsányi kijelentette, hogy újra megválasztatása esetén is lemond, mert a választás által csupán rehabilitálni akarja magát választói által s ezután végleg visszavonul a politikai élettől. Ez a rehabilitálási komédia azonban a liberális körökben sem igen tetszik s nem lehetetlen, hogy a f. hó 22-én megtörténendő választáson Morzsányi ur kudarcot fog vallani. — Ha ehhez csakugyan megvalósulnak, úgy Dr. Dégen Gusztáv volt képviselőt és ügyvédet léptetik fel az erzsébetvárosi liberálisok.

Mint tudósítónk jelenti: az erzsébet városi választók fölkérték Eötvös Bálintot, Eötvös Károly fiát, hogy Morzsányival szemben fogadja el a jelöltséget. Eötvös Bálint el is fogadta.

Városi dolog — és tolonezházunk.

Régóta vajdó krónikus bajon akar segíteni Nagyvárad város főkapitánya azzal a beadványával, amelyet törvényhatóságunk tanácsához intézett és amelyben haladéktalanul egy városi dolog — és tolonezház létesítését kéri.

Az a hagyományos erélytelenség, amely intézőköreinket ebben a dologban jellemzi, meg az a körülmény, hogy városunkban, mint amely két kath. püspök székhelye, a humanizmus igen sok jótékonyági intézményt hozott létre — püspökségi, káptalani, plébániai havi segélyek, zárdai népkonyhák, jótékony nőegylet, Mária-egylet, Csesztivó, koldusápoloda, gyermekbarát stb. — a szegény elem valóságos Mekkájává tették városunkat, úgy, hogy alig hisszük, hogy volna még egy városa hazánknak, amelynek lakosai létszámához viszonyítva annyi koldusa volna, mint nekünk.

Hanem azért aznap ő toborzott össze társaságot a Balatonra, csónakázni. Utjában üdvözölközött a »Kisfaludt« — mondta — azon utazik el Waldstein.

Készségesen elfogadtuk az indítványát. Az idő is kedvezett. Langyos szél simogatta a tó zöldes hullámain, túl éles körvonalakban látszottak a tihanyi hegyek festői váromladécai.

Hedvig ábrándosan nézett maga elé. Világos-kremszínű ruha volt rajta, fekete bársony szalagokkal. A puha szép barna haja félig kibomlott vállain, kekle erősen pihegve lélegzett. Egyszer csak feltűnt a »Kisfaludt« gőzös. A hajtókereke erősen dolgozott, a tó smaragdszínű vízceppjei mint megannyi fényes gyöngyök hullottak alá a küllőkről.

A fedélzeten valaki integetni kezdett.

Hedvig gyors, biztos ugrással termett a csónak hegyén, s fehér zsebkendőjét lobogtatva hevesen viszonzta az üdvözlést. azután hirtelen előrehajolt. . .

— Szent Isten! — sikoltottunk egyszerre mindnyájan. Hedvig ott libegett a vizen, a két karját magasra emelve. Puha, szép haja kuszáltan csapódott arczába.

A »Kisfaludt« hatalmas gőzt, füstöt bocsátva magából sebesen futott odább a hűlőn, Waldstein alakja egészen elmosódott. Hedviget meg addigra lefektették a csónak fenekére, reszketett szegénynek minden tagja. Valamennyi kendőt, sál ráraktuk, s csak még

Ki van mutatva, hogy szegényügyünk rendezetlen volta, meg a mi sok humánus intézményünk nemcsak a megyénkbeli, de az egész Alföldről ide csalták az idegen illetőségű koldusokból élő spécziéseket.

Városunk ma holnap oly híres lesz koldusairól, mint Róma!

És mennyire vakmerők ezek a mi koldusaink.

Nézzük meg csak mi történik templomaink kijáratánál naponként. Összeverődik 100–150 koldus és a szószoros értelmében megrohanja, megostromolja az Istenházból kijövő ájtatoskodó közönséget.

Főutcáinkon rendőri fedezett mellett megy a koldulás és pedig olyan inpertinenciával, hogy a járőrelőket utca hosszat elkísérik, átszaladnak hozzá az utca másik oldaláról, kivált ha hajlamot vesznek észre rajta; úgy hogy az idegen ember megáll és fejét csóválja ekkorra rendetlenség láttára.

A halottas házak udvarai meg valóságos razziák színhelyei.

Szobánkban nem tudunk egy órát békében dolgozni anélkül, hogy be ne kopogtatna hozzánk és meg ne zavarna ideges napi munkánkban egy-egy kórházból kikerült szegény, elaggott utas, vándorlegény, vagy házi szegény. S mi bizvást merjük állítani, hogy a lopások és éjjeli betörések 99%-át is ezek követik el, azok bátran ezek számlájára írhatók.

Kérdjük már most, mi kényszeríthet bennünket arra, hogy mi ezek előtt a türhetetlen állapotok előtt továbbra is szemet hunyjunk?

Talán a felebaráti szeretet és a humanizmus?

Azok nem!

Ezt hinni a humanizmusnak nagyon ferde felfogása lenné.

A humanizmus csak a munkaképtelen szegény támogatására kötelez. A munkaképes koldust segíteni nem emberszeretet, de bűn — a restség, a tétlenség bűnének dajkálása.

Pedig városunk koldusállományának nagy része ily életerős, egészséges emberekből áll, a kik azért koldulnak, mert lusták dolgozni és a sült galamb így is a szájukba repül.

Igen a mi koldusainknak óriás per-

egyre fázott. Szorosan fogta a kezemet, a két beszédes szeméből meg csakúgy hullott a könny. Erős ideglázba esett aztán, s hetekig feküdt. A hatalmas virágbokréta, mit Waldsteintől kapott, ott hervadt el az ágya mellett. Úgy hervadozott a szegény, kicsi Lányi Hedvig is azóta a szerencsétlen baleset óta, mikor kibukott a csónakból s meghűlt. Hogy várja most már vissza a szép Waldsteint? . . .

Egész szeptember végeig maradtunk Balatonfüreden. Hoszonnyolezadikán temettük Hedviget, — ott akart meghalni. Összeszedtem az emlékeit, csecsebecsüket, száraz virágokat, s beletettem a koporsójába. A legfrisebb csokorból, az utolsóból kis gyűrött levél hullott ki, hercegi koronával ékesített névjegy s rajta e sorok:

Nagyon köszönöm a valóban gyönyörködtező szellemi szórakozást, mit neken itteni tartózkodásom alatt nyújtott. Az Isten áldja meg érte! Tisztelettelje a sirig:

Waldstein Edmond herczeg.

Sejtős gondolat futotta keresztül agyamat. Talán a baleset nem is volt véletlen, — hanem a szerelmi csalódás kétségbeesése . . . Nem! — ne rontsuk el annak az édes, kicsi leányunk az emlékét.

... Milyen is a szerelem januári napfénye! Szeszélytől süt ki, — aztán megdermeszt.

centje a koldulás könnyű és jövedelmező foglalkozásából élő mesterember!

Ezen a visszas állapoton egyedül a tervbe vett városi dolog- és tolonezház segíthet. Megmondottuk mi már ezt mult évfolyamunk 215. és 216. számaiban, úgy hogy jelenleg abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a főkapitány beadványában a mi eszméink szönyegre hozatalát üdvözölhetjük.

A baj szanálására ezen kívül nincs más eszköz. De ez a tervbevetett igen czélszerűnek fog bizonyulni.

Városi tolonezházunk az idegen koldusoknak valóságos villámhárítója lesz. A mi szegényeink között meg majd szépen distinguálunk: a munkaképtelenek és munkaképesek csoportjába sorolván őket.

A munkaképtelenekről gondoskedünk, mert ez, munkára keptelen szegényeit eltartani, városunknak is, meg minden városnak kötelessége.

Ezeket szépen elhelyezzük a Csesztivóban meg a koldusápolodában. Akik pedig ide el nem férnek, azok számára abból az összegből, a melyet városunk eddig évenként szegényei között kiosztott, s a mely összeg a mult évben a zárszámodások szerint 4382 forintot tett ki, állítunk fel új helyet.

Hogyis lenne hát ez? Számítsunk csak egy kicsit, az semmi esetre sem fog ártani, ha nem is lesz a numicziáig pontos! . . .

A Csesztivó-intézetben és a koldusápolodában jelenben 42 szegényt tartunk el. Előbbiben 12-öt, utóbbiban 30-at, oly formán, hogy a koldusápoloda évi költségvetése szerint egy-egy szegényünknek évi ellátása 25 forintba kerül és ebben már a háztartást vezető irgalmasnővérek tartás-díja is benne van. És ezek a koldusok helyzetükkel mégis nagyon meg vannak elégedve!

Már most hasonló viszonyok között városunk segélyképen kiutalt évi 4382 forintján 176 munkára keptelen szegényt lehetne eltartani. Így tehát városunk pénztárának újabb megterhelése nélkül összesen 218 dologra keptelen szegényünk exisztenciáját lehetne állandón biztosítani és mindössze csak a megfelelő szegényménház felállítás, vagy tán a meglevőnek fejlesztése igényelne pár ezer forintnyi beruházást.

És 218-nál több munkaképtelen szegényünk nem igen van nekünk! . . .

Munkaképes szegényeinket pedig szépen elhelyeznénk a városi dologházunkban, ahol a munkabérük által ellátásuk fedezve volna.

És a munka házból a szegényházba csak hiteles orvosi bizonyítvány alapján nagy óvatosság és körültekintéssel vennénk át szegényeinket, nehogy szimulánsok bejussanak, mert a létért való küzdelem zajában csak annak van joga enni, a ki dolgozik, a munka az egyedüli jogczim az életre és csak ott jogos a szánalom és részvét, hol evidnes a munkára való képtelenség.

Városi dolog és tolonezházunk felállításával tehát N.-Váradvárosának egyik régi, égető baja lesz orvosolva.

Vajha mielőbb!

Igy is érthetetlen, miért hagytuk ezt az életre való eszmét oly sokáig szunnyadni, mikor az Alföld utolsó rongyos falujának — mint Békés, Orosháza stb. — is megvan már évek óta a maga dologháza.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 9.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár, Josipovich, Lázár.

A kormány részéről jelen van: Wlassics, Erdély.

A kultusz tárca.

A közoktatási költségek utolsó részletei vannak a szőnyegen.

A történelmi képtár Lepsényi Miklós megkérdezte, hogy a Pulszky Károly ellen elrendelt vizsgálatnak mi az eredménye, mennyi a hiány és mennyi pénz került meg. Hol tartózkodik most Pulszky Károly, melyik fogházban?

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Szabadlábban van.

Lepsényi: Ha szabadlábban van, rendőrfelügyelet alatt van, vagy lehetővé van téve a szökése?

Wlassics Gyula azt feleli, hogy ő ebben az ügyben már kimerítően informálta a Házat. A bünvádi eljárás folyamatban van Pulszky ellen s a hazai bíróságok pártatlanságát senki kétségbe nem vonhatja. Egyébként kijelenti, hogy holnap vagy holnap után beterjeszti jelentését az országos képtár ügyében. Ebben a jelentésben kimerítő információ lesz a kormánybiztos eddigi működéséről is. (Helyeslés jobbról.)

A műemlékek fentartásának költségeinél Benyovszky Sándor gróf a visegrádi várrom restaurálását ajánlja a miniszter figyelmébe és a műemlékek fentartása dolgában hathatós intézkedést kér. Wlassics Gyula szerint a műemlékek fentartására kiküldött bizottság a múlt évben is buzgón működött, a visegrádi rom fentartása nem az ő ressortjában tartozik. A tételt elfogadták.

Endrey Gyula Holdmezővásárhelynek polgári állami leányiskolát kér.

Wlassics kijelenti, hogy, sajnos nincs arra pénz.

A részletek letárgyalatván, az elnök fölolvastatta a Hunyady-levéltár megszerzésére vonatkozó jelentést. Ennek előadoja Teleky Sándor gróf volt. Szó nélkül tudomásul vették.

Az elnök kijelenti, hogy a közoktatásiügyi költségvetést a Ház elfogadta. (Hosszas éljenzés a jobboldalon) és az igazságügyi költségvetés kerül sorra.

Az elődói széklet Rohonyi Gyula vette át a miniszteri székek félköréből eltűnt Wlassics és Erdély vette át a figyelő miniszter szerepét.

Az igazságügyi tárca.

Rohonyi Gyula előadó ismerteti a bizottság jelentését, indokolja a nagyobb kiadásokat, melyek azért szükségesek, mert a vidéken több helyen törvényszéki épületeket emeltek s ezennel is emelnek.

Az igazságügyi kormány iránt a bizalom az elmúlt évben csak hatványozódott s ezt a bizalmat ma is megszavazza. Kéri a tárca elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

Bartha Ödön: Az igazságügy érdekében nem tettek meg minden lehetőt. A kurzióknak ugyan építettek fényes palotát — amire Rohonyi hivatkozik — igaz; de annál nyomorúságosabb viskókban tengődnek a vidéki bíróságok. Az igazságügyminiszter nem terjesztett elő megalkotott és részletes programot. Ma sincs még helyes polgári törvénykönyvünk, még mindig az osztrákon élünk s féli, hogy ha ujjal állnak elő, majd megint nem lesz magyar. A katonai büntető törvénykönyv revízióját a magyar parlament már félszázad óta sürgeti, de még mindig hiába. Nem tartja helyesnek, hogy a sommás eljárásnál a szóbeliség csak 500 frton alul van meg.

Kritizálja a kereskedelmi törvényt, mely az idegen ügynökök csalárdságait nem tudja megakadályozni. Sürgeti egy takarékpénztári könyv létesítését. Szemére hányja a kormányt, hogy kortes-érdekekből adnak egyes városoknak törvényszéket.

Az ügyvédi kar önbecsérzetének emelése céljából meg kell szüntetni azt, hogy az ügyvéd a bírónál lejjebb minősítették. Akit a

bírói állásban nem tűrnek meg, nem tartanak elég tisztességesnek, azt az ügyvédi karba felveszik. Szükséges, hogy a bírói és ügyvédi minősítés teljesen egyenlő legyen minden tekintetben. Helyteleníti az albirói intézmény behozatalát, mert az nem független akkor, mikor a tanácsban egy bíró és esetleg egy táblabíró-elnök is van.

A büntető eljárásban helyteleníti, hogy a magánvádak visszavonhatók. Most a törvényszékek tárgyalásában folynak a tárgyalások az iránt, hogy pl. egy családi esetben a vád visszavonassék.

Végül elítéli a községi bíráskodás rendszerét s azt is az állam hatáskörébe kívánja vonni. A költségvetést nem fogadja el. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Psik Lajos mint az ügyészi karnak hosszú éveken át volt tagja, védelmébe veszi ezt a kart, mely önzetlenül teljesíti kötelességét. — Az igazságügyi tisztviselői kar érdekében szükségesnek tartja, hogy a minősítési táblázat ne legyen titokban vezetett, hanem nyíltan oda betekintést a tisztviselők is, mert ez a minősítés néha egy magán — összekocznás folytán tönkre teheti a hivatalnok egész jövőjét. — Szükségesnek tartja, hogy fegyház és halál büntetékne a feltételes ítélet hozassék be; hogy a végső ítélet kimondása előtt még egyszer megvizsgáltathassék az ügy s legyen megengedve az ellenbizonyítás is.

Szólt a fegyházi iparról, mely ha óvatosan kezelik, nem hogy kárára, hanem hasznára van a kisiparnak, csak vigyázni kell, hogy olyan ágakban dolgoztassák a fegyenczeket, melyek a többi kisiparosnak nem ártanak. — Védelmébe veszi ismét az ügyészséget. Szilágyi Dezső volt az, aki miniszter korában belátta, hogy az ügyész tulajdonképp nem ügyész, hanem nyilvános számvevő. Segíteni akart a bajon, de idáig csak pia frans maradt. Itt volna az idő a segítségére. Végül kijelenti, hogy a kormány iránt bizalommal viseltetik s a költségvetést elfogadja. (Ellenzés jobbról.)

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Emmer Kornél élesen kritizálta a magyar törvényhozást, melynek legtöbb paragrafusa a »Leipziger reichsgericht nataraztein« alapszik. A jobboldal kinosan hallgatta, mint ütötte Erdély minisztert, ki feszült figyelemmel s mondhatni idegesen hallgatta a szónokot, ki a kodifikáton bizottság működését nevelésnek nyilvánítja. Kívánja a fölös perek megszüntetését és sürgeti a békéltetési eljárást.

Ezzel az ülés véget ért.

Márczius 15-ike.

— Emlékünnepek. —

Nagyvárad város polgársága a szokott lelkesedéssel üli meg a szabadságharc hajnalának: 1848. márczius 15-ikének emléknapját.

A jogakadémia polgárai délelőtt 11 órakor tartják ünnepélyüket a jogakadémia dísztermében a többi iskolák pedig a nap különböző szakában, saját iskola helyiségeikben.

A polgárság ünnepe.

A polgárság ez évben, tekintettel a nagy vásárra, nem tartja meg a nappali ünnepélyt, hanem egy társas vacsora keretébe vonja az emlékünnepe méltatását.

Az emlékünnepre a rendezőbizottság elnöksége a következő falragaszokkal hívja meg a polgárságot:

Polgártársak!

Nemzeti újjászületésünk évforduló nagy napját, márczius 15-ikét megünnepelni hazafias kötelességünk. E napot nemzeti ünnepé avatta már a honszeretet, mely közel egy félszázad óta ujítja meg 1848 márczius 15-ének a magyar nemzet lelkéből kitörülhetlen emlékét. Polgártársak! A nagyvárad-i szabadelvű és függetlenségi 48-as párt az idén ismételtén igaz polgárokhoz méltóan együttesen ünnepli márczius 15-ikét. Hozzátok fordulunk azért Nagyvárad város hazafias polgárai! E napon lobo-

gózzatok fel házaikat és a Fekete-Sas nagytermében 1897 márcz. 15-én este 8 órakor felterítés mellett tartandó ünnepélyen mennél számosabban jelenetek meg pártkülönség nélkül, bebizonyítandó azt, hogy a multak emléke szent még előttetek, hogy azok az eszmék, melyek 49 évvel ezelőtt márczius 15-ikén diadalt ültek, ma is élnek még szívetekben, mert e szabad eszmékre ma a hazának még nagyobb szüksége van mint bármikor.

A rendező bizottság nevében:

Dr. Vári Szabó Béla,
a függetlenségi 48-as párt
elnöke.Hlatky Endre,
a szabadelvűpárt
elnöke.Dr. Gyémánt Jenő,
a szabadelvűpárt jegyzője.

A polgári leányiskolában.

A községi polgári leányiskola helyiségében délelőtt fél 10 órakor lesz az ünnepély a melyre hely szűke miatt csak az iskola főnhatóságát hívták meg. Az ünnepély műsora a következő:

1. »Himnus« Erkel Ferencztől, éneki a dalkör. 2. »Ünnepi megnyitó« tartja Rechten Bauer Zsófia igazg. 3. A »Haza« Pósa Lajostól, szavalja Bezanovits O. I. o. t. 4. »Honfidal« előadja az énekkar. 5. »Márczius 15-ikének méltatása« a történelmi előadások nyomán elmondja Moskovits A. IV. o. t. 6. »Zrínyi Ilona keserve« Hetey Gábertől, szavalja Grünfeld E. III. o. t. 7. »Talpra magyar« Belezna Antalától, éneki a dalkör. 8. »A történet olvasásakor« irta Dalmady Győző, szavalja Fehér J. II. o. t. 9. »Márczius 15-ike« Jakab Ödöntől, szavalja Kaufmann Irén IV. o. t. 10. »Szózat« Egressy Benitől, előadja sz énekkar.

A felső kereskedelmi iskolában.

A nagyvárad-i felső kereskedelmi iskola ifjúsága ez idén is kellő fényvel szándékozik megünnepelni márczius 15-ét. E végből P o j n á r Géza ifjúsági elnök értekezett az ifjúsággal s elhatározták, hogy az ünnepélyt a »Csarnok« dísztermében fogják megtartani, 15-én délelőtt fél 12 órakor. Az ünnepélyen közreműködik az ifjúsági zenede és dalárda, P o j n á r elnöki megnyitót mond, elénekelik a »Hymnust« és »Szózatot« s hazafias szavallatokkal és felolvasásokkal emlékeznek meg a nagy napról.

A v.-velencei Népkörben.

Mint már említettük, a v.-velencei Népkör is megüli márczius 15-ikét. Erre nézve a választmányt összehívta a következőkkel: A nagyvárad-velence s váraljai Népkör választmányi és tisztviselő tagjait tisztelettel kérjük hogy folyó hó 11-én azaz csütörtök este 7 órakor tartandó választmányi ülésen okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Tárgya: A folyó hó 15-én tartandó ünnepély megtartása és egyéb indítványok megtétele. Nagyvárad 1897. márczius 8. Az elnökség.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- M á r c z i u s 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
- » 12—19. Országos vásár Nagyváradon.
 - » 14. A kerületi betegsegélyző-pénztár közgyűlése.
 - » 14. A bihari nemzeti kaszinó közgyűlése d. u. 4 órakor.
 - » 14. A Szépitési egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor.
 - » 15. A v.-velencei népkör hazafias ünnepélye este 8 órakor.
 - » 16. Kath. kör közgyűlése.
 - » 17. Katonai lövésár Nagyváradon.
 - » 19. Megyeiülés, d. e. 9 órakor.
 - » 21. A nagyvárad-i hegyközség alakuló ülése a városházánál.
 - » 25—26. A debreczen-nagyvárad-i villanyvasut közgazgatási bejárásának tárgyalása a városházán.
- A p r i l i s 1—3. A fősorozás Nagyváradon.

* **Személyi hir.** Gróf Kornis Károly főrendiházi tag, két napig városunkban időzött. Az éjjel hosszabb tartózkodás végett vissza utazott Budapestre.

* **A »Szent István-társulat« nagygyűlése.** F. hó 18-án tartja a »Szent István-társulat« évi rendes nagygyűlését Budapesten, melyet fél 10-kor az egyetemi templomban tartandó sz. mise fog megelőzni. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Alelnöki jelentés. 3. Az építendő társulati ház és nyomda terveze- te és költségvetése. 4. A Tud. és Irod. Osztály új tagjainak kihirdetése. 5. Igazgatói jelentés. 6. Titkári jelentés. 7. Az igazgató választmány határozata az 1896. évi számadásokról s a kezelő titkár részére a fölmentvény megadásáról. 8. Az igazgató-választmány határozata a Társulat vagyoni állapotára vonatkozó bizottsági jelentéséről. 9. Az igazgató-választmány által az 1897-ik évre előirányzott költségvetés bemutatása. 10. Az igazgató választmány megújítása és kiegészítése. 11. Esetleges indítványok. 12. A jegyzőkönyv hitelesítésére kéttágu bizottság kiküldése. Az ország legelső kath. irodalmi társulatának nagyfokú fejlődéséről élénk tanúságot tesz, hogy már a második házát építteti a fővárosban.

* **A fizetés emelés jóvá van hagyva.** Tegnap nagy öröm töltötte be a városházát; a legmögörvább tisztviselőket is felvidította a hir, hogy a miniszter a tisztviselők fizetés emelését a belügyminiszter jóváhagyta, s az már a napokban okvetlen megérkezik Nagyváradra. Egy megbízható kézről érkezett magánlevél nyomán terjedt el ez a hir. Ugyancsak e forrás szerint a drágasági pótlékot, mely tulajdonképen csak előleg lett volna, a miniszter elutasította. Városházi hírek szerint az elmúlt év igen jó eredménnyel lett lezárva, a meny- nyiben tetemes felesleg mutatkozik s éppen ez okból állítólag valamelyik városatyja indítványozni fogja, hogy a tisztviselőknek 1896. évre adják meg a drágasági pótlékot. Ez utóbbi hírek azonban nem adunk hitelt.

* **A törvényszék költözködése.** A nagyvárad kir. törvényszék már átköltözött a régi reáliskola rozoga épületébe, csupán az elnök, a felebbviteli bíróság és a polgári iktató van még a régi épületben. Pár nap alatt ez is átköltözik a rozoga, ócska épületbe, mely a mostani átalakítás folytán csupa kamaraszerű lyukakból áll. Itt megnyomorítják a hivatalnokokat, míg az új palota felépül.

* **Nagyvárad egészségügye.** A város közegészségügye, jelenleg is elég kedvező. A városban mindössze három járványos beteg ápolatik, kik közül egy difteritiszes. E betegség kőfaragó utcán fordult elő. A járvány kórházban jelenleg egyetlen beteg sincs s így városunk, jelenleg is kedvező egészségügynek örvend, mert egyetlen betegség sem lépett fel járványosan. Hivatalos helyről vett értesülésünk szerint, uralkodó kórként, — a beállott tavaszi idő folytán, — a légzési és emésztési bajok tömegesen fordulnak elő.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter ifj. Márkus János végzett kereskedelmi iskolai hallgatót a nagyvárad pénzügyigazgatóságához dijas számgyakornokká nevezte ki.

* **Alapítvány adományozás.** A néhai Kreuzlerné-féle alapítványt a hagyományozó végakaratahoz képest a nagyvárad i. sz. káptalan kezeli. A káptalan képviselőjében dr. Nogáll János felsz. püspök, nagyprépost értesítette Nagyvárad város polgármesterét, hogy Varga Lajos, a ki eddig élvezte az alapítvány kamatait, az iparos menházba helyeztetvén el, helyére Nagy Mihály 70—80 év körüli ref. volt csizmadia mesternek adományozta a káptalan az alapítványt.

* **A 35 napos gyöngyélet.** A honvédelmi miniszter leiratot intézett Biharmegye alispánjához, a melyben tudatja, hogy a vármegye

szolgálatában álló tartalékos tisztek közül kik fognak ez év augusztus havában 35 napi gyakorlatra okvetlenül bevonulni. Ezek a következők: Mórincz Pál szolgabíró Berettyó-Ujfalu- ban, Horváth András szolgabíró Margittán, Kovács István közs. jegyző Csokalyon, György László segédjegyző Margittán, Halász Elemér tb. szolgabíró Nagy-Szalontán, Dobó Imre községi jegyző Szakállban, mindannyian tartalékos honvéd hadnagyok; továbbá dr. Kiss Dezső körorvos Körözs-Tarjánban, Platz Károly tart. honvéd állatorvos-gyakornok. A miniszter felhívta az alispánt, hogy a fentebb megnevezett tisztviselők helyettesítéséről idejekorán gondoskodjék.

* **Victoria University.** Miez? Tudományegyetem, melyet az angol nemzet közzad a k o z á s b ó l akar Viktória királynő 60 évi uralkodásának emlékére az összes tudomány- szakok számára alapítani. A tervezett egyetem kormányzó-bizottsága (board) Viktória királynő 60 évre terjedő uralkodásának emlékére 60 tagból fog állani. És ki van mondva, hogy ez az egyetem v a l l á s o s egyetem fog lenni. Lesz ezen az egyetemen a katolikus vallásnak is külön tanszéke, sőt a thomistica philosophia előadásáról is gondoskodva lesz. Az egyetem rektorát a kormányzó-bizottság (board) tagjai választják a maguk köréből. Lehet tehát ezen az új angol egyetemen rektor jezsuita, dominikánus, s természetesen protestáns bármely angol hitfelekezetből, de atheus, istentagadó ember soha.

* **Bonnaz püspök hagyatéka.** B o n n a z Sándor volt csanádi püspök hagyatékának tárgyalása tegnap volt kitűzve. Bonnaz tudvalevőleg több száz ezer forintot hagyott a Temesvárott létesítendő egyetem céljaira, azon feltétellel, ha harmincz év alatt felállítják; nemkülönben egyházi és humános célokra marad az összeg. A tárgyalásra megjelentek a káptalan és a város képviselői, köztük Németh József felszentelt püspök, de az eljárás nem volt megtartható, mert a kultuszminiszteriumban még folyamatban van a püspök hagyatékának elkülönítése s a hagyatéki tömeget még nem állapították meg.

* **Mennyi arany van egy-egy nagy nemzet birtokában?** Az »Osservatore Romano« az Egyesült Államok vámgazgatóságának számítása után a következő adatokat közli: Franciaországban van 7250 millió frank arany, Németországban 3125 millió frank arany, az Egyesült Államokban 3090 m. frk a., Angolországban 2900 m. frk a., Orországban 2400 m. frk. a. Eddig szól az O. R. kimutatása. Ausztria-Magyarország bizonyára nagyon hátul következik a kis államok között. Az aranyszerzés és birtoklásban is meglátszik, hogy legjobb az aurea mediocritas. Nem a sok arany teszi a nemzeteket erősekké, hanem az istenifélelem által védet erkölcsösség. Franciaországot sok aranya mellett is tönkre teszi az állami hatalom istentelensége által táplált erkölcstelenség. Aranyban való szűkölködés és istentelenség pedig együttvéve kétszeres nyomorúság.

* **Magyar diákok kongresszusa Nagyváradon.** Már közöltuk hogy a Magyar Diákszövetség ez idei kongresszusát Nagyváradon fogja megtartani. A kongresszust akként tervezik, hogy már a jövő április hónap 21., 22., 23. és 24. napján tartják meg. Huszonegyedikén este fognak érkezni a vendégek, kik aznap ismerkedési estélyre gyűlnek össze. Másnap 22-én kezdődik a kongresszus, melyet ünnepi istentisztelet fog megelőzni. Délben bankett lesz. A torvek szerint érdekes lesz a kongresszus második napja. A Magyar Athletikai Club tagjai közül ugyanis igen sokan Nagyváradra érkeznek és a Sporttéren tartandó atletikai versenyt fogják rendezni. Nagyvárad hölgyei bizonyára örömmel értesülnek róla, hogy a kongresszus tartamába egy nagyobb szabású táncestély rendezését is

bevétték, a melyet szintén a kongresszus második napján április 22-én fognak megtartani. Igen szép volna még, ha megvalósulhatna az a terv, hogy ugyanakkor lepleznék le a bihari ezredéves emléket. A kongresszus rendezősége ez ügyben lépéseket is tesz, vajon ez ünne- pélyt nem lehetne-e a kongresszussal egybe- kapcsolni, miáltal a leleplezés igen impozáns lehetne. A végleges programot még e hó folyamán elkészítik és már most is hozzáfognak az előkészületek megtételéhez, hogy a magyar diákok Nagyváradon magyaros vendéglátásban részesüljenek, miben a város polgársága bizonyára a legnagyobb készséggel siet a rendőrség segítségére.

* **Névváltoztatás.** O c k l e i d n e r Lajos nagyvárad illetőségű, esztergomi lakos vezeté- k nevét »O l t v á n y i«-ra változtatta.

* **Egyházi adó és dinamitbomba.** Ér- Mihályfalván Szathmáry Sándor református lelkész a mult héten leveleket kapott amelyek- ben azzal fenyegetik, hogy dinamitbombát tesznek a háza tövébe és a levegőbe röpítik, ha föl nem függeszti az egyházi adók behajtását. A szolgabírói hivatal a levelek íróit nyomoz- tatja.

* **Szövetkezeti biztosítás.** A szövetkezeti ügynek Magyarországon újabb sikere van. Az országos magyar kölcsönös biztosító szövetke- zet, melyet 1894-ben alapítottak s mely tud- valevőleg első (1895.) üzletévtől veszteséggel zárta, második évében (1896.) nem csak hogy nem vette igénybe a biztosítottak utánfizetését, hanem még 20.013 frt 79 kr. tiszta nyereséget is mutatott ki, a mi egyrészt a nagy konkur- renzia, másrészt a felettébb olcsó díjtételek mellett arról tanuskodik, hogy a szövetkezeti eszme ezen a téren is rendkívül beválk, s nagy hasznára van a szövetkező biztosítottaknak. Ez eredményből ítélve valószínű, hogy az 1895. évről még fennmaradt csekély veszteség ma- radványnak a legközelebbi évi mérlegben már nyoma sem lesz. A szövetkezet ilyképp beiga- zolta, hogy az első év vesztesége is nem a vállalat gyengeségéből, hanem csakis az első kezdetnél kikerülhetetlen beruházási és szer- vezési költségekből eredt. Tulesve gyermekei- nek most már kétségkívül kettőzött erővel fogja a szövetkezet kitűzött nemes feladatát megvéd- hetni s a biztosítást a lehetőségig olcsóvá és népszerűvé tenni. Az elért szép eredményt bi- zonyára örömmel veszi tudomásul mindenki, a ki a szövetkezeti eszmének hive s barátja.

* **A csehi körjegyző lemondása.** Pár hét előtt megemlékeztünk a közeli Csehi községben előfordult forrongásról, a melynek ele különö- sen a csendőrség és S z a t h m á r y Elek kör- jegyző ellen irányult. Mint értesülünk, Szathmáry Elek jegyző ezen ügyből kifolyólag lemondott a jegyző-állásról, B é r c z y Imre főszolgabíró a kisjenői segéd jegyzővel helyettesítette, aki a jegyzőség végleges betöltéséig vezeti a körhöz tartozó községek ügyeit.

* **A világ összes újságainak előfizetési ára.** A párisi szajnai prefektura mint a »Figaro« írja, előfizetett Európa összes nagyobb napi lapjaira s az előfizetések összege 3600 frankra rugott. Egy hirdetési vállalat tulajdonosa pedig ez alkalomból kiszámította, hogy a világ ö s s z e s lapjainak előfizetési ára egy évre a 200,000 frankot is meghaladja. A clarenei her- czeg, ki a világ legnagyobb privát abbonense (kávéházakat, kaszinókat nem számítva) éven- ként 30,000 frtot költ újságok előfizetésére s az összes lapokat az év végén beközteti s rend- szeresen csoportosítja könyvtárában, mely ha- lála után valószínűleg a »Britih Muzeum«-nak fog jutni.

* **Elkeseredett.** L u m p nagyot nyújtó- kodva: Na annak a gazembernek, a ki a munkát föltálalta, ugy látszik semmi dolga sem volt!

* **Aradások.** A beállott tavaszi esőzések folytán mindenfelől az aradások hírét vesszük. A mi vén Körösünk is rohamosan dagad,

ámbar semmi aggodalomra nem ad okot. Ellenkezőleg áll ez a Berettyóra nézve, mely folyó különösen a lapályos helyeken rohamosan növekszik. Rövid két nap alatt 75 centimétert növekedett s bár árvízre kilátás nincs, mégis megtették a védekezési előkészületeket. Különösen azon a helyekre terjesztették ki főleg a figyelmet, mely helyeken a rakoncátlan folyó már tavaly is kiöntött.

*** Csalás a fogadott gyermekkel.** Hőzt Borbála a legujabb bécsi bűntény hősnője a vizsgálati fogságban ül s képtelenebbnél-képtelenebb meséket talál ki saját igazolására. A nála talált gyermeket a magáénak vallja s azt állítja, hogy öt évvel ezelőtt Rómerstadtban született, de nem kereszteltette meg. Hőzt Borbáláról azonban kiderült, hogy soha sem volt Rómerstadtban s az adott időben egyáltalában senki sem látta őt áldott állapotban. — Az egész esetben legsajnálattal teltebb a kis Skleuár Ferencz, a becsempészett gyerek. Első napjaitól kezdve mint millió örökösét nevelték, a nélkülözés, a mindennapi kenyér gondja előtte ismeretlen valami. Most pedig átadták anyjának, a döblingi szegény mosónénak, a kinek alkalmá lesz megismerni a nyomort s még elég ifjan fogja végigjárni a szenvedések iskoláját. A mult egy fényes gyermekálmom lesz neki, melyről későbbi évek nyomora között hitetlen kétkedéssel fog megemlékezni.

*** Bizalmasan.** Tisztelteti a főnök ur s kéri hogy a számláját tessék kiegyenlíteni!

— Micsoda? Hát azt hiszi, hogy megszököm?

— Azt nem hanem négyyszemközt szólva, főnököm akar megszökni.

*** Közeleg a nagyvásár.** Különösen a rendőrség szokta észrevenni a nagyvásár közeledését. Ilyenkor kezd telni a dutyi s erről lehet megismerni legjobban, hogy minő nagyvásár lesz. Ilyenkor a vidékről is beözönlenek a csavargók és bámulatos közügyességgel kezelik a kést, vagyis gyakorolják a zsebmetszés művészetét. Ha ezen előjelekből ítélünk, úgy gyenge vásárra lenne kilátás, azonban annak, hogy a rendőrségi börtönben csak egy néhány csavargó lézeng, nem más az oka, mint hogy a rendőr főkapitányi hivatal a nagyvásár alkalmából gyakori razzíát rendelt el s így az a gyakran hangzatos óvakodjunk a zsebtolvajoktól jelszó, sokkal csekélyebb mértékben fog felhangzani a »József« napi vásár alkalmával.

*** Elveszett.** Tegnap Déry János üvegkereskedésétől a kishidig egy okmányokkal telt tárcza elveszett. A megtaláló kéretik ez iratokat a tárczával együtt a rendőrség útján tulajdonosa kezéhez juttatni.

*** Elfogott betörő.** Tegnap éjjel veszedelmes betörőt kerített kézre a nagyváradai csendőrség. Több községekben vitt véghez lopásokat egy 20—22 évesnek látszó fiatal ember, de legutolsó tettét, melyet Gyapjún vitt véghez észrevették. A csendőrök üldözöbe vették s a nagyvárad szörnyű embere a város végén levő vámnál megcsipte. Eleinte tiltakozott az elfogatás ellen, de aztán beismerte tettét s töredelmes vallomást tett. Ezen jófogás is csak a csendőrség intézményét illeti.

Cselka Nándor temetése.

— Távirati tudósítás. —

— márczius 10.

Az elhunyt főpapot, ma kísérték öröknyugalomra óriási közönség jelenlétében.

Impozáns megnyilatkozása volt ez annak a szeretetnek, mely az elhunyt, jótékony lelkületű férfit egész életében körül övezte. Minden katolikus ember érezte, hogy tartozik valamivel annak a főpapnak, ki mindenkiel igyekezett jót tenni, minden hozzáfordulónak szeretettel nyújtott segédkezet s kinek emléke, legméltóbban s legkegyeletesebben a hivi szívében lesz megőrizve.

Mindenki szerette s éppen ezért vett részt oly rengeteg nép a temetésén, hogy legalább búcsú üdvözlétül láthassák azt a fekete kopor-

sót, mely a szegények, árvák és özvegyektől áldott porhüvelyét zárja magában.

Mikor felhangzott a gyászdal, a »Circum dederunt« megható áriája, nem maradt egy szem sem szárazon — és nem kell tovább menni, aki kellő fogalmat akar alkotni magának az elhunyt életéről és működéséről, megtanulhatja azt azokból a rezgő könyvecskékből.

A temetés lefolyásáról tudósítók a következőket sürgönyzi:

Rengeteg nép hullámozott a halottas palota előtt, a polgári, egyházi és katonai előkelőségek mind képviselve voltak, mindenki eljött az elhunyt főpap temetésére.

A templomba, hol minden oltárnál gyász istentiszteletet tartottak, csak jegyekkel lehetett belépni s ennek dacára mégis óriási népgyűlés össze, úgy hogy már férni sem lehetett.

Az intézetek és egyesületek testületileg vettek részt a gyászszertartáson, ott láttuk ezeken kívül: Császka György érseket, Wlassics Gyula és Fejérvary Géza báróminisztereket, Czobor, Hergert, Városcsikát az összes plébánosokat, szerzetek priorait, Csekónics Endrét, Rudnai főkapitányt, a három polgármestert, továbbá a néppárti képviselőket, kik testületileg jelentek meg Molnárral és Kaas Ivorral élükön.

Fél tizkor megérkezett Bogicsics, utána pedig a hercegreprimás Hetey, Kohl Medárd és Széchenyivel. Bogicsics nagy kísérettel fogadta őket, ezután megkezdődött a gyászszertartás.

Az udvaron történt beszentelés végeztével gyászmise tartatott, aztán feltették a koporsót a gyönyörű gyászkocsira. A menetet a papnövendékek hosszú sora nyitotta meg.

A Ferencz rendi szerzeteseknél újból beszentelték, aztán a harangok szomoru zugása mellett, kivitték a kerepesi uti temetőbe, hol átadták az anyaföldnek, melyben örök álmát alussza.

Gróf Buttyányi és Vajda János sirja mellé temették el a nagyhalottat s a göröngyök egyhangu dübögése mellett felhangzott a bucsu ima, aztán a koporsó is elzárult örökre a világ elől.

Sirjánál a különféle dalárdák gyászdalokat énekeltek s annyira meghatott a szertartás mindenkit s olyan melankolikus hangulatba ringatta az emberek kedélyét, hogy mindenki, szomorúan tért haza a temetés után.

Legyen áldot, az elhunyt főpap emléke.

A sak-kör diadala.

— Ecsedi legujabb verse. —

Csak nincs párja Ecsedi bácsinak, a' mán bizonyos, és hogy miért nincs, az is egyszerű dolog — mert hát soha sem vette igénybe a házasságot sem egyházi, sem polgári formában.

Ebben a háborus, puszkapor szagu országban mi lehetne aktuálisabb, mint róla írni, s Kréta szigetére reá terelni a figyelmet. Hiszen az ő költői vinája oly elismert, hogy nincs az a háborgó, dühöngő nagy hatalom, mely békés mosolyra ne gerjedne azon áradozó humortól, mely az ő komoly verseiből özőnik.

Vagy gondoljunk a sikerre, melylyel ecsetjét kezeli, s be fogjuk látni, hogy ha ő lepingálná Kréta szigétét, a nagyhatalmak elállnának a birtokba vétel vágyától — a művészetre való tekintetből.

Vagy vegyük azt a csontvágó éles találmányos esztét, melylyel perszonál uniába hozta az ást és kapát, melyre a szerelmesek szoktak, mint bontó akadályra hivatkozni, »ásó-kapa választ el egymástól.« Bizony, ha a katonaság nem fogadta el ez

eszközt háboruskodásra, elfogadható az anyakönyvvezetés főfelügyelete, a válóperek könnyű és békés elintézésére.

Ezt csak azért hozom fel, hogy ime, még egy világ-esemény mellett is fel lehet említeni a mi Ecsedi bácsinkat.

Különben cselekedett is valamit. Egy újabb verset, még pedig a nagyvárad sakköről.

Ehol van ni:

Vagyon oly sok mulató szer.
Mi kedves foglalkozás.
A mit üz oly uri ember
Neve szerint sakkozás,
Négy szegletű cifra lapon
Megy végbe úgy koczka azon.
Felállítva figura.
Minek alakja fura.

Nagy ügyesség gondolatot,
Ezen játék igényel,
Mi elmére olyan hatott
Idő töltést ebben nyer,
Az olyan ügy érzélemmel
Birva hozzá figyelemmel,
Kedvelli ezt akárhány
Szükség hozzá tudomány.

Szép találmány a mint irom
Szép látni elmondható,
Megemlíti ezt papirom.
Miről irtam tudható
Szép mulatság társaságba.
Kedvet adó borivásba,
Kedvet éleszt és nevel
Ösmerésre észt emel

Czukrázdába véletlenül
A mint ezért bementem
Láttam több ur asztalnál ül
Azért azt észre vettem
A mit láttam figyelmesen
Játszottak ott türelmesen,
Olyan kedves a játék
Amit magam ott látek.

Nem mentem oda hiába
Megemlítem itt most.
En ott azon czukrázdába
Szól az első és fő czikkely.
Neve szerint egy Ritter.
Ritter neve, birtokossa
Nagyvárad tisztelt lakossa,
Éljen soká léttébe,
Boldogsággal szívébe.

Éljen! Ecsedi bácsi, Éljen! a Sakkör, mely az ő lelkét is megtudta ihletni.

Köby.

IRODALOM.

A Lelki vigasz című folyóirat márcziusi füzeté A ngyal János temesvár — józsefvárosi plébános szerkesztésében megjelent. Szent-Józsefről, a ker. kath. egyház pártfogójáról szól az első és fő czikkely. Ehhez sorakozik több a Boldogasszony tiszteletére s a tisztító-tűzben szenvedő lelkekre vonatkozó elbeszélés. Tiszta szívből kívánjuk ez ügyesen szerkesztett folyóiratoeszkának, hogy minél szélesebb körben terjedjen el, jó haszonnal olvashatja az bárki is. Előfizetési ára csak 1 frt 20 kr. egy évre.

EGYESÜLETEK.

Meghívó. A »Biharmegyei Nemzeti Kaszinó« 1897. évi márczius hó 14-ik napján d. u. 4 órakor az egyet helyiségében tartandó rendes évi közgyűlésére az egyleti tagok tisztelettel meghívattak.

Tárgyai:

1. A választmány évi jelentése, — s azzal kapcsolatos, — esetleg önálló indítványok tárgyalása.
2. A tisztviselői karnak 3. évre leendő megválasztása.
3. A hivatalból kilépett 8. választmánytag helyére ujaknak megválasztása 3. évre és egy

választmánytag helyére leendő választás 2-évi időtartamra.

Nagy-Várad 1897. évi Február hó 26-ik napján tartott választmányi ülésből. A választmány.

REGENY-CSARNOK.

Rab-szerelem.

Francia regény.

20.

Kései közé vette a fiatal leány fejét s a sirás okozta zavarában közel vitte saját fejét az övéhez. Gyöngéden mintegy leheletszerűleg megcsókolta a leány szemeit így akarván megállítani annak záporként hulló könnyeit.

Csókjaira a fiatal leány is átéltelte őt s hevesen karjai közé zárta, Griotte újra lehajolt a szép arcra s ajkai hosszú forró csókban érintették a fiatal leány szende ajkait.

Ezen első és egyetlen csók mintegy varázssital hatotta át a fiatal szerelmesek vérére. Egészen megittasodtak tőle. Ugy érezték, hogy ebben az első csókban benne volt a világ összes méze, a rózsá bimbó reggeli harmata, a menyholt összes derűje, a világ összes öröme s a föld minden gyönyöre.

Extasisukból az ágak zöreje ébresztette fel őket, melyet a patakhoz inni jövő özek okoztak.

Norine egy gyors mozdulattal sarkon fordult, az örömtől és zavartól elpirulva egy pillanat alatt eltűnt az erdő éger fái között mint valami pajkos tündér, csókot hintve az ámuló Griotte felé, ki egészen megzavarodva állott ott egyedül maradván. Szíve hevesen dobogott, ajkain még érezte a Norine ajkainak gyönyörteljes nedvességét. — Ugy tűnt fel előtte, mintha az erdő összes fái és bokrai tánczot járnának körülötte s mintha a föld mozogna lábai alatt s neki akarna menni a patakhoz, melynek csörgedezése is most egészen más és sokkal nagyobb zajt okozott. Feje kábult volt s olyan különösen érezte magát.

Végre lassanként magához tért. Eszébe jutott a Norine-nak tett ígérete, hogy fegyencz ruháját megfogja semmisíteni, felkelt tehát, hogy a kedvező időt felhasználja erre s mivel az a nagy kő, mely alá ruháit rejtette nem igen messze volt azon helytől, hol most állott, elindult abban az irányban, hogy örökké megszabaduljon ettől a szégyenteljes ruhától, melynek emléke mint egy izzó vas égette szívét.

Még mindig ingadozó léptekkel haladt a patak partján lefelé.

Csakhamar oda ért a nagy kőhöz. Lábaival nagyot taszított rajta s a kő meghibbant a lejtős parton. Griotte lehajolt, hogy a ruhadarabot felvegye de az utolsó pillanatban, ösztönzerű óvatosságból még egyszer felemelte fejét s körül nézett, hogy nincs valaki a közelben. Majdnem kővé merdt ijedségében.

Alig pár lépésnyi távolságban a patak másik oldalán egy mozdulatlanul álló ember alakjainak körvonalait vette észre, ki figyelmesen nézni látszott rája.

Champenóis volt.

Csak egy menekvés volt lehetséges: Hogy Champenóis munkájában meg ne zavarja s ne vagy észre titkát, úgy tett mintha már régóta itt lenne s a követ egy gyors mozdulattal vissza tévén helyére, leült a patak partján egy mohos sziklára s köveket dobált a vízbe a fiiczkándozó pisztrángokra.

Ugy viselte magát mint egy olyan ember, kinek nincs semmi dolga s csak csupa kedvtelésből unalmát elűzendő kódobálással mulatja magát. Néhány percnyi hajigálás után felkelt, egy mogoróbokorról egy erős páczát vágott le magának azt szépen kifaragta s mint a ki dolgát jól végezte közönyös arccal távozott.

Már alig tudta tovább palástolni izgatottságát úgy érezte, hogy ha még egy percig ott maradt volna, holtan rogyott volna össze nagy fájdalmában.

* * *

Egy negyed óra múlva a patak környéke egészen csendes volt. Az özek melyeket a két szerelmes az imént elzavart és megriasztott elbújhattak rejtekükből s lemehtek inni a

patakhoz. Példájukat követték az erdő összes rigói és szarkái, vidáman csiripelve az ágak közt.

Azon helyen, hol Griotte és Norine azelőtt ültek, a fű le volt taposva, a majoránnak és kakukfüvek hajlékony szárai azonban vissza nyerték újra ruganyosságukat s kezdtek felemelni lehajlott száraikat.

A természet visszanyerni látszott rendes ábrázatát de egy alkalmatlan kellemetlen külsejű ember megzavarta.

Champenóis ki még mindig a patak tulsó partján lévő lejtőn állott, lefelé indult a patak mellett, kíváncsian követve annak folyását egészen addig a helyig, addig a fehér kőig, melyen azelőtt Griotte ült, itt egy ugrással átment a tulsó partra s megállt. Egyedül volt.

Figyelmes vizsgálat után a követ gyorsan elhengerítette s vérvörös arcán a meglepődés fénye tükröződött vissza.

Hm, hm, persze, persze, mormogá fogai között, mialatt szétbontogatta a félig átnedvesedett kabátot s néhány perczig figyelmesen keresztül-kasul vizsgálta.

(Folyt. köv.)

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ³² éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyes- vonat 1 ²² d. u., sze- mélyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvo- nat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ⁵⁰ d. e., 4 ³⁵ d. u., vegyesvonat 7 ⁵⁸ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., sze- mélyvonat 9 ³⁶ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskőh* felé ve- gyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskőh-Belényes* felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹⁸ este.
Érmihályfalva felé ve- gyesvonat 6 ⁵⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 8 ²⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ösi-Kót-Gyoma felé sze- mélyvonat 7 r., vegyes- vonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ösi felől ve- gyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

TAVIRATOK.

A krétai krízis.

Ugy látszik, még sem fogják békésen elintézni a krétai kérdést a nagyhatalmak s nem elégedve meg Görögország különös válaszával alkalmazni fogják azokat a kényszer eszközöket, melyeket a görögöknek március 2-án átnyújtott jegyzékben említettek s legalább is a blokádot alkalmazni fogják Krétára, sőt esetleg egész Görögországra, mit viszont az nem fog eltűrni s ekkor az összeütközés elkerülhetetlen lesz.

A nagyhatalmak felelete.

A mal lapok legnagyobb része azt írja, hogy Görögország felelete nem fogja kielégíteni a nagyhatalmakat s a márcz. 2-án átnyújtott üzenet szerint alkalmazni fogják a kényszereszközöket s azt hiszik, hogy egy békés blokádot észre fogja téríteni Görögországot. A londoni francia követ: De Courcel báró ma Párisba érkezett, hogy a francia külügyminiszterrel, Hanotaux-val conferáljon a krétai kérdésről.

Kréta mérszárlások.

Kanea, március 10. (Saját tud. távirata.) Az Agenzia Stefania jelenti, hogy a Sitiából hírvil adott mérszárlások a valóságnak megfelelnek. A törökök egy vizsgálóbizottság kiküldését sürgetik. A konzulok konstatálása szerint Daphnaes, Alhania, Siva és Episkopiban 400 embert öltek meg. A Kaunioniban megölték száma ismeretlen. A Kandiába menekültek közt van egy négy éves gyermek nyaksebbel, egy kis leány, kinek füleit vágta le, a többieket részint tüzzel, részint karddal sebesítették meg.

Görögök és Törökök harca.

Athén, március 10. (Saját tud. távirata.) Megerősítik azon hírt, hogy a basibozukok átlépték a katonai határvonalat. A törökök és görögök közt több kis csatározás volt a nap folyamán 19 halott és 50 sebesültet szállítottak be Caneába.

A hatalmak magatartása.

Bécs, márc. 10. (Saj. tud. táv.) A »Frendenblatt« írja: Lord Salisbury tegnap este tárgyalt Németország, Franciaország és Oroszország nagyköveteivel. Miután Görögország a hatalmak követeléseinek nem engedelmesskedett elhatározták Görögország és Krétára az ostromzár alkalmazását.

London, márc. 10. (Saj. tud. táv.) »Times« azt írja, hogy a görög válasz csak megerősíti azt a politikát, melyet a hatalmak meg nem engedhetőnek jelentettek ki, és sokszor megérfolt sofismákkal akarja Görögország eddigi magatartását igazolni. A hatalmak ezután is egyetértésben maradnak. Kétséget nem szenved, hogy kényszerít fognak alkalmazni, ha Görögország akaratuknak gyorsan alá nem veti magát.

Bécs, márc. 10. (Saj. tud. táv.) A görög válaszjegyzéket, mely újabb eszmecserére készíti a hatalmakat, csupán sakkhúzásnak tekintik, melynek az a célja, hogy kényszerítő rendszabályokat, amennyire csak lehet, elodázza, Ausztria-Magyarország, Németország és Oroszország már megállapodtak abban, hogy a görög választ elégtelennek tekintik és a többi hatalmaktól is ugyanezt várják, de újabb tárgyalásokra van szükség arra nézve, hogy vajjon a hatalmak minden további nélkül kényszerítő rendszabályokkal feleljenn-e Görögország jegyzékére és a nehézségeket, melyek e tárgyalásoknál fölmerülhetnek, nem annyira Anglia, mint inkább Franciaország részéről várják, hol a kamara tárgyalásai a kabinet útjában akadályokat gördíthetnének.

Cselka Nándor utóda.

Budapest, március 10. (Saját tud. táv.) Alig hantolták el, alig hult dűbörögve az elhunyt főpap koporsójára az utolsó göröngy, már is megindultak utóda felett a kombinációk. Hír szerint egyedüli komoly jelölt B o g i c s i c s lesz.

Az osztrák választások.

Bécs, március 10. (Saját tud. távirata.) A görzi V. kerületbeli választásoknál G r e g o v i t s Szlavon radikálist, Krajnában K r e k keresztény szocialistát, Parenzóban dr. L a g i n y á t választották meg képviselővé. Ez utóbbiban a horvátok győztek.

Meggyilkolt jószágfelügyelő.

Budapest, márcz. 10. (Saj. tud. táv.) Nagy-gát torontáli községben, v é r e s

dráma játszódott ma le. Bokics Gyoka, Br. Dániel Ernő miniszter cselédje, mellbe lötte Schmid Nándor uradalmi jószág felügyelőjét, ki azonnal meghalt. A gyilkost a csendőrök rövid idő múlva elfogták. Tettét beismerte, de azt nem akarja bevallani, hogy miindította e gazdát elkövetésére. A környékben a bosszú művének tartják.

Bulgária mozgósít.

Belgrád, márczius 10. (Saját tud. táv.) Az összes tartalékosokat behívták 8 napos gyakorlatra, melyek márczius és április havában lesznek megtartva.

Rigó János és Kréta.

Génua, márcz. 10. (Saj. tud. táv.) Tegnap este az idevaló Politeama-színházban hangversenyt rendeztek a krétai sebesültek javára. A program első pontja az volt, hogy Rigó János a Garibaldi himnuszát játszotta. A himnusz után a jelenvolt görögök kibontották a görög nemzeti lobogót, mire a közönség viharos evviva-kiáltásokban és tapsban tört ki. Garibaldi veje, Canzio, beszédet mondott.

KÖZGAZDASÁG.

Szükséges-e a vetés váltás?

Kevés intelligens gazda van ma már az országban, a ki a vetés váltás szükségességét be nem látná s a ki buza után búzát, tengeri után tengerit termesztene. A kevésbé intelligens kiskisgazdák azonban, sőt itt-ott a középbirtokosok is különösen tengerit előszeretettel termeszt tengeri után s van az országban elégbeke s vízmentes gazdag talaj, a mely 10—12 év óta tengerinél egyebet nem terem, az pedig már épen nem tartozik a ritkaságok közé, hogy buza után tavaszi kalászosat majd ismét búzát vet különösen az alföldi kis birtokos, s még jó, ha a két kalászos között egy zöld ugart hagy; a felvidéken meg burgonyával terheli rendszeren tul földjét a kiskisgazda.

Hogy ez így nincs jól, még abban az esetben sem, ha a legbővebben trágyázzuk talajunkat, az bővebb magyarázatra nem igen szorul. Hogy azonban ez eljárás helytelenségét ne csupán állítson, szükséges, hogy állításom igazságát adatokkal is támogatassam. Van erre számtalan adat, sőt különösen Németországban ötven éves kísérleti eredmény is. Ezen kísérletekből a következőket lehet levonni. Ha valamely igen kövér jó talajban trágyázás nélkül folytonosan búzát termesztünk, úgy az első 10 évben a termés nem fog apadni; már a következő évtizedben 25% apadás fog mutatkozni; azután a következő évtizedekben az apadás ugyanolyan, vagy még nagyobb lesz s egy fél század sem telik bele, hogy a talaj teljesen kimerüljön, a mikor azután nem csak búzát de egyebet sem fog teremni, mert teljesen kiszáradt. Amerikában sok ilyen kimerült talaj van, mert ott az állattenyésztés rovására régi idők óta gépekkel igyekeznek minden gazdasági munkát végezni, s így kevés trágyát termelnek. Nem egészen így áll a dolog abban az esetben, ha a talaj trágyázásban is részesítettik. A jelzett kísérletek alkalmával is egyszerű istállótrágyázásra a talaj kimerülése lassabban halad előre, s termőképességének végképpen lefokozódása körülbelül 10 évvel hosszabb időt vesz igénybe. Ha az istállótrágya mellett, foszfortartalmu műtrágyák s nitrogén tartalmuak is alkalmaztatnak, vagyis tökéletesen visszapótlottatott a talajnak a mi tőle elvonatott, a legnagyobb termés eredményt értett el ugyan. 147%-al nagyobb mint a nem trágyázott talajon, s ez a termőképesség csak nem 40 évig fenn is tartatott, de már a következő tíz évben a termés átlag 20%-al csökkent. Hasonló kísérletek egész sorozata volna felemlíthető, a végeredmény azonban mindannyian ugyanegy: a legdusabb trágyázás daczára folytonos termelésnél a termésátlagok, habár lassan is, de folytonosan csökkennek.

Az előadottakból következik tehát, misze-

rint nagyon helytelenül cselekszik az a gazda a ki folytonosan egy és ugyanazon növényt termeszt, habár talajának csak egy kisebb részén is mert ha talán magának nem is, de utódjának mindenesetre nagy kárt okoz, mert talaját kiszáradt annak termőképességét folytonosan csökkenti sőt teljesen is tönkre teszi. Bebizonyult hogy 16-éven keresztül búzát buza után vetve összesen is csak annyit termelt mint a párhuzamos porcellán, a hol répvál váltakozva termesztették: nyolcz év alatt.

Az előadottakból kifolyólag szükséges tehát kalászos kapás és takarmány növényt váltakozva termesztünk, s még abban az esetben is ha valamely növényt minden harmad évben akarunk egy és ugyanazon talajon termesztetni ugyancsak gondoskodjunk mindannak pótlásáról a mit az illető növény a talajból elvon, különösen abban az esetben ha fekete ugart nem tartunk. Ismernünk kell az illető növénynek tápanyag szükségletét, s ha nem vagyunk képesek az istálló trágyában pótolni azt a tápanyag mennyiséget a mit talajunktól a növények elvonnak, úgy pótoljuk azt mesterséges trágyafélékkel, ellenkezőleg apadni fog termésátlagunk. Például egy és ugyanazon talajon felváltva cukorrépát és sörpát termelnek. Közepes eredménnyel kivesznek ezek a talajból 262 kg. kálit, 55 kg. meszet, 69 kg. foszfort, 80 kg. légeny. Ha pedig minden két évben talajunkat istálló trágyával megtrágyázzuk, visszaadunk ebbe 100 kg. kálit, 120 kg. meszet, 40 kg. foszfort és 20 kg. nitrogént; mutatkozik hiány 162 kg. káli, 29 kg. foszfor és 90 kg. légeny; ha ezen anyagokat valamiképpen vissza nem adjuk a talajnak úgy termés átlaga nagyon természetesen apadni fog, mert minden két évben ugyanannyival nagyobb lesz vesztesége. Ha termés átlagot fenn akarjuk tartani úgy első sorban is a foszfornak mint a legfontosabb tápláló anyagnak vissza pótlásáról kell gondoskodni, a mi elérhető lesz azáltal ha minden második évben az istálló trágyán kívül 2 métermázsát szuperfoszfátot avagy ha minden évben 1 métermázsát adunk abból magyar holdanként; kérdés ezután hogy a nitrogénnek a pótlása milyen eredménnyel járna, a mit csak helyi kísérletezéssel lehetne megállapítani, ehiliségtrommal eszközölve a pótlást a kálinak vissza pótlása már nem oly fontos dolog mert a talaj elmállása közben igen sok pótoltatik, s hogy ez esetben használna járna a pótlás szintén kísérletileg volna megállapítandó.

Következik tehát a röviden előadottakból, hogy évente semmi esetre sem szabad egy és ugyanazon kultur növényt egy talajon termesztetni s helyes vetésváltót kell megállapítani, ha pedig ezen vetésváltóban gyakrabban, minden második harmadik évben fordulna elő egy és ugyanazon növény, úgy szükséges a talajból elvont tápláló anyagok vissza pótlására kiválóan nagy súlyt fektetni, ellenkezőleg a termés átlagok csökkenni fognak. K. B.

Katonai lóvásár. Közhiré teszem, miszerint hadsereg lövészületének fedezése végett Nagyváradon, f. é. márczius hó 19-ik napján a lovásártéren katonai lóvásár fog tartatni s egyben figyelmeztetem az érdeklőt lótenyésztőket, selejtesebb minőségű, továbbá 4 évet még benem töltött valamint a 7 évet már túlhaladt és 158 cz. méter aluli magassággal bíró lovakat elő ne vezessenek, az elővezetendő lovak fedeztetési jegyét és löveletét pedig magukkal hozni el ne mulasszák.

Naagyvárad 1897 február 26 Darvassy tanácsnok.

A német börzeviszonyokról. Az M. P. reprodokálja Heinemann Ernő német birodalmi liberális képviselő egy cikkét, melyben a német agráriusokat gunyolja ki azért, hogy a tőzsdetörvényünkkel csak azt érték el, hogy a börzelajstromokba csak harmincz bankár és egy halász iratkozott be, a tőzsei forgalom pedig tovább folyik az utcán. Most már csak az kell, hogy az agráriusok egyáltalán a kereskedést is eltiltsák Németországban, miután eddigi céljukat, a gabonáinak fölemelését nem érték el. — Heinemann urnak ez az észlelete egyáltalán nem lepi meg az agráriusokat. Mert valóban tisztában lehetünk azzal, hogy olyan

visszeélésekkel van dolgunk, melyeknek megrendszabályozásához nem is egy, hanem tíztörvény fog kelleni, mert azoknak az elemeknek, melyek ellen a törvény éle irányul, éppen abban áll a legnagyobb ereje, hogy minden törvényt képesek kijátszani, a mint hogy maga a fedezetlen határidő sem más, mint a törvényes üzleti formák kijátszása. Természetes, hogy ezekkel a visszaélésekkel szemben több évi küzdelembe fog kerülni, míg az agráriusok a jogot és becsületességet győzelemre viszik. Az is kétségen kívül áll azonban, hogy ha csak Németországban tiltják el az immorális fedezetlen határidőüzletet, ez magában véve még nem lesz elég ahhoz, hogy az árak újra a kereslet és kínálat törvényei szerint alakuljanak. De miután valakinek meg kellett kezdeni a mozgalmat, már maga az is dicsőségére válik a német agráriusoknak, hogy ők tették meg az első lépést.

Nagyváradai hetivásár

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1897. márczius 9-ik napján tartott vásárban eladott természetények és élelmiszereknek.

O buza 7.50 Uj buza 7.40 Kétszeres buza, 5.70—5.60 Rozs 5.70—5.60 Árpa 4.10—4.— Zab 5.20—5.10 Tengeri 3.40 uj 3.30 Borsó 14.— Lencse 16.00 Bab 7.20. Köleskása 12.00 Burgonya 2.50. 100 kiló Lángliszt 13.70. Zsemlyelisz 13.20 Fehérkenyér liszt 12.20 Barnakenyér liszt 11.20 széna fuvarral 2.60. Szalma fuvarral 1.60 Szalonna 58.— 6 kiló zsúpp-szalma 0.8 1.50 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa bikk 3.10, tölgy 2.90, cser 3.35. 100 kiló marhahús 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámolaj —50. Egy liter bor 6 50, uj 40 pálinka 36 szilvapálinka 80, szesz 85. Egy métermázsá kő-só 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 32.—, szappan 24.—, birka gyapju —00 magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 33.00 uj bor 20.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén —, kendermag 7.00 köles 5.20 repce 11.00, dió 18.—, mogoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 62, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 9, fog-hagyma 28, bors 1.10, paprika 1.50 barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frtig, 1 mm. Lóhere ——— 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1897. márczius 9-ről egy pár első rendű jármás ökör 260—315 egy pár másodrendű jármás ökör 200. 250 egy pár harmadrendű jármás ökör 115, 190. 1 pár fejős tehén 80—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 63—80 1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 9—15 1 drb. fél éves borju 17—29. 1 drb egy éves borju 25—36. két éves borju 35. 60. 1 drb. hizott sertés 54, 85. 1 pár fél éves 20. 24 1 pár egy éves sertés 35 46, 1 pár két éves sertés 60, 80, egy drb. jó igás ló 60 85, 1 pár ökörbőr 16—22. egy pár tehénbőr 11—16 borjubőr 4.50—6.50, 1 pár lóbor 6.—10.

Forgalmi kimutatás 1897. évi márczius hó 9-éről: Tiszta buza körülbelül 200 hltr, kétszeres buza 80 hltr, rozs 300 hltr, árpa 100 hltr, zab 50 hltr, tengeri 200 hltr, burgonya 350 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 50 drb, félhizott 75, sovány 180, süldő 280, malacz 350, hizott marha 13, jármás ökör 300, fejős tehén 190, borju 180, bivaly 5, juh és kecske 100 ló 442.

Terménytőzsde.

Budapest, mnárcz. 10.

B u z a	őszre, bácskai	5.74
	őszre, északi	7.66
	október-novemberre, bácskai	7.39
	okt.-nov.-re északi	7.36
R o z s	őszre bácskai	10.75
R o z s	őszre, északi	6.47
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.57
	okt.-nov.-re, északi	3.80
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	3.82
	okt.-nov.-re, északi	11.80

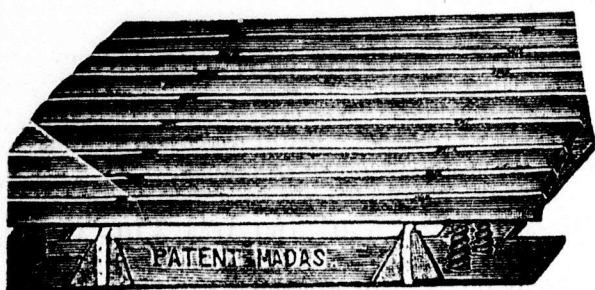
Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. márcz. 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	121.50
Magyar koronajárdék	—	—	98.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	122—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	101—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	120.—

Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — —	97.25
Italmérségi jog megváltási kötvény — —	100.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény — —	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön — —	100.75
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön — —	141.50
Osztrák járadék papírban — — — —	100.25
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.25
Osztrák járadék aranyban — — — —	122.50
Tsztrák korona járadék — — — —	99.75
1860. osztrák államsorsjegyek — — — —	142.—
Osztrák magyar bankrészvény — — — —	940.—
Magyar hitelbank részvény — — — —	389.50
Osztrák hitelintézeti részvény — — — —	355.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	838.50
20 frankos arany (Napoleonkor) — — — —	9.53
Német birodalmi márka — — — —	58.70
London vista — — — —	119.95
Páris vista — — — —	47.65
20 márkás arany — — — —	11.74

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

**Az egészségre fontos
a szabadalmazott
egészségi ruganyos
ágy betét.**

A berlini és genfi egészségi kiállításon nagy arany-éremmel lett kitüntetve.

Ezen szalmazsák-pótló ruganyos ágybetét fölülmul minden ágybetétet, mivel a ruganyosság nemcsak a derék alatt, hanem a test egész hosszába egyaránt működik, így a test egészen egyenesen nyugszik, miáltal a *vérvérkeringést jótékonyan elősegíti.*

1 drb ára 90 cz. szélességig **4 frt 50 kr.**
90 cz.-tól 100 cz-ig . . . **4 frt 80 kr.**

Megrendelhető

MADAS LAJOSNÁL

Nagyváradon.

A méret 1 vagy 2 czmrel kevesebbre veendő, hosszában és szélességében mint az ágy helmérete.
47—7—12

2864/894

Hirdetmény.

Nvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I-ső fokú iparhatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Nváradon csillag város 81 sz. üres telken Sonnenvirthe Lipót nvárad lakos borszáritó telepet szándékoznék felállítani.

Midőn ezen körülmény az érdekelt szomszédokkal közöltetik s nyilvánossá tétetik egy alkalommal felhivatnak mindazok, kiknek ezen borszáritó telep felállítása ellen, bármintemű kifogásaik vannak, hogy azokat írásban, vagy az ezen telep engedélyezésére 1897. évi márczius 17-én délután 4 órára a helyszínre kitűzött tárgyaláson szóval az alólirott hatóság előtt annyiival is inkább megtegyék, mert ellen esetben az 1884 évi XVII t. cz. 26. és 27 §§-ai értelmében a kért telep engedély ha csak köztekintetek nem gátolják folyamodó javára kiadatni fog.

Nvárad 1897. márczius 9.

Ifj. Rimler Károly,

rendőr kapitány.

75—1—1

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölcsön a valódi becsérték háromnegyed részéig 20—60 év közti időre **készpénzben.** Birtokos felmondhat, pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. **Lebonyolítás leg-rövidebb idő alatt.**

— Convertálás bályeg- és illetékmentes. —

Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtoknyomásolat. 40494

**Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, Váci-körút 39.**

Intézetünk az egyedül, mely az ország minden megyéjéből, hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokok által okmánysszerűleg ajánlva van,

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta meghízható, fájda-
lomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvény-nél,
csúsznál, tagzagatásnál és meghűlésekkel és az orvosok
által bedörzsölésre is mindig gyakrabban rendeltek. A
valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment
elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-
szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni.
40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben van: főraktár:
gyógyszertárban készletben van: főraktár:
Török József gyógyszerésznél Budapest. Be-
vásárlás alkalmával igen óvatosan legyünk, mert
több kisebbbértékű utaztat van forgalomban. Ki
nem akar megkárosodni, az minden egyes
üveget „Horgony” védjeggyel és Richter cégjegy-
zes nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és lársa, és. és kir. udvari szállók. RUDOLSTADT.

290—27—56

A töltem vett vagy általam kijavított órákért 2 évig jótállok.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

órás és látszerészeti üzletet
Nagyváradon, Fő-utca, (Bazár-szoros Mayr-házban) megnyitottam.

Dusan felszerelt jutányos ár mellett mindennemű *arany és ezüst zseb-, női-, inga-, ráma-, asztali-, fali-* továbbá *utazási és ébresztő órákból nagy raktárt tartok.*

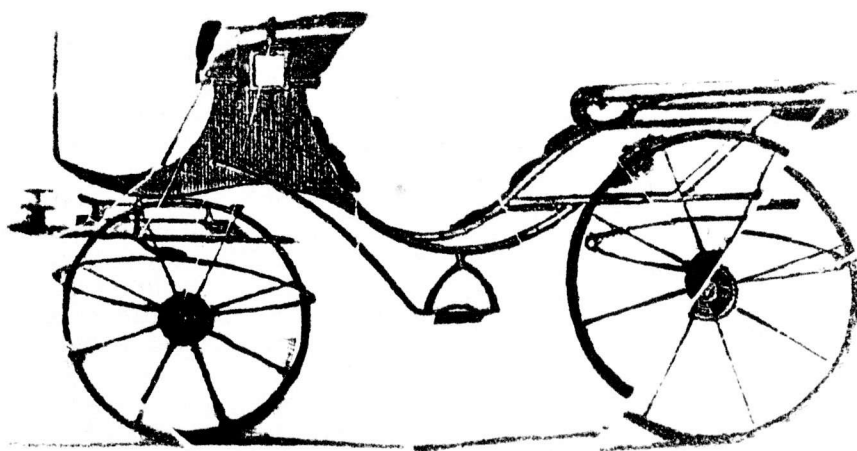
Továbbá *szemüvegek, látszővek, orvosi és szobai hőmérők, lég-sulymérők, compassok stb. stb.*

Elvállalok mindennemű órák és látszerészeti tárgyak javítását.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

HILF MÓRNE

Szemüvegeket orvosi rendelet szerint is elkészítek.

Bodánszky Lipót kocsigyára,

Apáca-utca (saját-ház.)

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a **folyó hó 14. 15. 16-ára** tervezett kocsikiállításomat a kedvezőtlen időre való tekintettel el-
halasztani vagyok kénytelen s így a kiállítandó kocsikat

gyárhelyiségemben nagy raktáron tartom.

Ajánlom mindenféle fedeles és fedetlen szandlaufer gazdasági kocsikat jó erős készítményeket a legjobb körös-fából erős, csinos munkát mutatok be, **és tetemesen leszállított árban** árusítom el.

Gyáram az 1896. évi millenniumi kiállításon is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalok mindenféle kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javításokat; pontos és gyors elkészítéséről biztosíthatom t. verőimet és megrendelőimet.

Tisztelettel

Bodánszky Lipót,

kocsi-gyáros.

54—3—0